

# החזרת הסנקציות ☒ עכשיו

written by דוד מ' וינברג | 29.08.2025

המנגנון המכונה "סנאפבק", שמאפשר את החזרת הסנקציות על איראן, חייב להיות מופעל כעת ללא הענקת עוד "חלון הזדמנויות" לאייתולות.

אחרת תוכל טהרן לשוב ולצעוד בנינוחות אל עבר נשק גרעיני, מבלי לחשוש מלחץ כלכלי בינלאומי.

אבל שלוש המדינות האירופיות אשר להן שמורה המילה האחרונה ☒ בריטניה, צרפת וגרמניה (ה-3E) – עלולות להתחמק ולהחמיץ את שעת הכושר להפעלת לחץ אפקטיבי על איראן.

גם אחרי שהודיעו על תחילת התהליך של הפעלת הסנאפבק, הם ממשיכים לפזר הצעות מילוט: אולי יוותרו על הסנאפבק אם איראן תסכים תוך 30 יום לשוב לשולחן המו"מ מול וושינגטון. אולי יעניקו לטהרן "תקופת חסד" של חודש עד חצי שנה לשם הגעה ל"הבנות" על מגבלות לתוכנית הגרעין והטילים שלה.

זו טעות חמורה. במצבה הנוכחי ☒ לאחר המכות הצבאיות הקשות שספגה ביולי מישראל ומארצות הברית, ובצל המשבר הכלכלי והטלטלות הפנימיות ☒ איראן צריכה להיות תחת סנקציות נוקשות שמצמצם את יכולותיה ואת יומרותיה. לא מגיע לה חבל הצלה מצופה סוכר מצד אירופה.

נדרש רקע קצר: בין 2006 ל-2010 הטילה מועצת הביטחון של האו"ם שש חבילות סנקציות על איראן בגין תוכניות הגרעין והטילים שלה.

ב-2015 נחתם הסכם ה-JCPOA בין איראן לבין ה-P5+1 (חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון פלוס גרמניה) ☒ הסכם שאמור היה להגביל את תוכנית הגרעין בתמורה להסרת סנקציות בהיקף עצום. זה היה "הישג" הדגל (לכאורה) של נשיא ארה"ב אובמה.

אלא שבתוך ההסכם נקבע מנגנון עצירת חירום: אפשרות להחזיר את כל הסנקציות של האו"ם ביום השנה העשירי להסכם ☒ קרי, ב-18 באוקטובר 2025 ☒ אם הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית (סבא"א) תקבע שאיראן מפרה את התחייבויותיה.

ובכן, ביוני האחרון קבעה סבא"א שאיראן מצויה ב"הפרה בוטה" של ההסכם. זמן קצר לאחר מכן אף שיגרה איראן יותר מ-600 טילים בליסטיים לעבר ישראל.

הפעלת הסנאפבק דורשת רוב של חברות ה-P5+1, אך אינה זקוקה להחלטת מועצת הביטחון. המנגנון נבנה כך מלכתחילה כדי לעקוף את זכות הווטו של רוסיה וסין במועצת הביטחון.

המתמטיקה ברורה: רוסיה וסין עומדות לצד איראן, ארצות הברית פרשה מההסכם כבר ב-2018, ולכן ההכרעה נתונה בידי בריטניה, צרפת וגרמניה.

מכיוון שהפעלת הסנאפבק מחייבת התראה של 30 יום, היה על ה-E3 להחליט עד 18 בספטמבר. הן עצמן התחייבו להחליט עד סוף אוגוסט, וכך עשו <sup>2</sup> לכאורה. ואעפ"כ הם ממשיכים לפזר הצעות מילוט, כאמור.

מצידה של איראן, כמובן, זו שוב אותה מנגינה ישנה: להבטיח, לדחות, לאיים, לשאת ולתת, לחייך ולשוב ולאיים, ולנהל מו"מ אין-סופי. כל אותה עת, בבונקר כלשהו באיראן, הצנטריפוגות אולי מסתובבות במלוא הקצב.

שר החוץ האיראני עבאס עראקצ'י דורש דחייה במועד הסנאפבק "כדי לתת צ'אנס לדיפלומטיה", ומאיים על ה-E3 בתגובה "חרیפה" <sup>3</sup> קרי, אולי מתקפות טרור <sup>4</sup> אם תעמודנה מולו בקשיחות. במקביל הוא מאיים על ישראל במלחמה נוספת, ועל מדינות המפרץ בחסימת שיט הנפט במצרי הורמוז.

גם רוסיה מנסה למשוך זמן לטובת איראן: היא הפיצה טיוטת החלטה במועצת הביטחון להאריך את ההסכם בחצי שנה נוספת <sup>5</sup> שבמהלכה לא יתאפשרו הליכי סנאפבק.

ואילו מנהיגה העליון של איראן, עלי חמינאי, הכריז לאחרונה שהנושא הגרעיני הוא "בלתי ניתן לפתרון". לדבריו, "טהרן לעולם לא תיכנע ללחצים אמריקניים, אירופיים וציוניים. איראן תעמוד בכל כוחה מול מי שחושבים אחרת."

במצב כזה, על אירופה להפסיק את המדיניות הכושלת של העבר. אסור לה ללכת שוב שולל אחרי תרגילי ההשהיה של איראן. הגיע הזמן להכות על השולחן <sup>6</sup> ולהפעיל את מנגנון הסנאפבק ללא התחמקויות, ללא סייגים, וללא הענקת עוד "חלון הזדמנויות" לאייתולות.

הפעלת הסנאפבק תחזיר אוטומטית את כל הסנקציות שהוסרו בעקבות ההסכם: אמברגו עולמי על נשק, הגבלות על ייצור והפצת טילים, מגבלות סחר, עיצומים פיננסיים ובנקאיים, הקפאת נכסים איראניים ברחבי העולם, ואיסורי נסיעה על בכירי המשטר.

איראן חרדה מהאפשרות הזו. לנוכח מצבה הכלכלי הרעוע, חידוש הסנקציות עלול להעמיק שסעים פנימיים ולערער את יציבות הרפובליקה האסלאמית <sup>7</sup> ואולי אף להביא קץ למשטר התאוקרטי הקיצוני ששולט שם מאז 1979.

למעשה, גם עמידה מלאה בהחלטות הישנות של מועצת הביטחון כבר אינה מספיקה. הן היו הרף התחתון, המינימלי הנדרש <sup>8</sup> אז. המציאות העכשווית דורשת הרבה יותר: לא רק פירוק מלא של האורניום המועשר, הצנטריפוגות ומתקני ההעשרה <sup>9</sup> אלא גם חשיפה מוחלטת של כל פרויקט תכנון ראשי הנפץ, הפסקת כל מחקר ופיתוח בתחום, וסגירת כל תשתית חימוש קיימת.

כמו כן, יש להפסיק לחלוטין את ייצור הטילים הבליסטיים, טילי השיוט והמל"טים, לרבות טילים בין־בשתיים היכולים לפגוע באירופה ובארה"ב.

מעבר לכך, חובה לבלום את התמיכה האיראנית בחמאס, בחיזבאללה, בחות'ים וביתר שלוחותיה; ולבטל את עסקאות הגרעין, הטילים והנשק של איראן עם רוסיה, סין וצפון קוריאה.

כל זה מחייב פיקוח אמריקני או בינלאומי מקיף ביותר <sup>2</sup> על חשבונות הבנק של איראן, על מכרות האורניום, על מתקני הצבא והטילים, על הנמלים ועל שדות התעופה <sup>3</sup> לצד חיסול מוחלט של הבנקים התת־קרקעיים המיועדים לפעילות גרעינית ולאחסון נשק.

עסקה דיפלומטית נוספת, נאיבית ומבוססת על דחיות בסנאפבק ועל פיקוח רופף, תחזור על שגיאותיו הפטאליות של אובמה.

אירופה, התעוררי! הסכם על תנאי גרוע מהיעדר הסכם. צעדי ביניים רק מספקים לאיראן מסך עשן להמשך בניין הכוח. חולשה רק תעורר את תיאבונה הג'יהאדיסטי של טהרן לזעם ולנקמה.